

KOTIPIHLAJA

Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liiton ajankohtaistiedote

Tässä numerossa:

Uudet hallituksen jäsenet
esittäytyvät - 4

Paikallismuseohankkeen
terveiset - 12

Kuvataidekilpailu - 17

Myönnettyt avustukset - 18

Kuvataidekilpailu

#meijän #kotikulmilla

#pohjoissavo

Kilpailuun osallistui:

894 kuvataidetyötä

44 alakoulua

79 valokuvaa

7 yläkoulua

Luonto on tärkeä tämän päivän pohjoissavolaisille nuorille. Tämä tuli hyvin selkeästi ilmi kuvataidekilpailussa, jonka Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liitto ja Pohjois-Savon liitto järjestivät maakunnan kouluille menneen syyslukukauden aikana. #meijän#kotikulmilla #pohjoissavo -nimellä käytyyn kisaan tuli lähes tuhat työtä. Eniten niitä tuli odotetusti esi- ja alakoululaisten kolmeen sarjaan, joissa kilpaili kaikkiaan 894 kuvataidetyötä 44 koululta. Yläkoululaiset osallistuivat kisaan valokuvin, joita tuli seitsemältä koululta yhteensä 79. Lue lisää s. 17.

SISÄLTÖ

Puheenjohtajan tervehdys.....	3
Uudet hallituksen jäsenet esittäytyvät.....	4
Liitolle haetaan sihteeriä ja taloudenhoitajaa.....	5
Kotiseututunnustukset.....	6
Kouluyhteistyöavustushaku.....	6
Mihin avustuksia on aiemmin käytetty?.....	7
Kuulumisia Suomen kotiseutuliitosta.....	8
Kiitollisena Pioneerin päiväkirja -projektista.....	10
Paikallismuseohankkeen terveiset.....	12
Strategian kuvitus.....	13
Kotiseutuna Pohjois-Savo -strategia.....	15
#meijän #kotikulmilla #pohjoissavo -kuvataidekilpailu.....	17
Myönnetyt avustukset 2021.....	18

LEHDEN TOIMITUS:

Kotipihlaja ilmestyy 2-4 kertaa vuodessa. Kotipihlajassa kerrotaan Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liiton jakamista avustuksista ja kuinka niitä haetaan, yhteistyöhankkeista koulujen, oppilaitosten, yritysten ja muiden yhdistysten kanssa, sekä liittomme ajankohtaisia uutisia.

YHTEYSTIEDOT:

kotiseutu.pohjoissavo@gmail.com

www.kotipihlaja.fi

Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liitto
Helena Liukkunen
Soipuntie 95, 73410 Pieksänkoski

Yhdistysrekisteritunnus 191522
Y-tunnus 2251349-9

PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Liittomme vuosi on alkanut toimeliaissa merkeissä. Lasten ja nuorten kuvataidekilpailu yllätti suosiollaan: ensin saatujen kilpailutöiden määrällä ja vielä nytkin järjestettävien kiertonäyttelyiden lukumäärän osalta. Useat paikkakunnat saavat nauttia parhaista töistä kotikonnullaan. Suurin osa töistä on kuvattu verkkonäyttelyyn, jossa töitä on myös teemoitettu. Kiitoskuoria osallistumisesta on lakon ja teknisten syiden vuoksi kouluille vielä lähdössä. Suuret kiitokset kaikille järjestäjille, kilpailijoille ja osallistuneille kouluille. Liiton uusittuun strategiaan lisättiin luonto viime metreillä ja tämäkin kilpailu vahvisti sen, kuinka tärkeä kotiseudun ympäristö on – myös lapsille ja nuorille.

Paikallismuseoiden toiminta käynnistyy pikku hiljaa. Paikallismuseopäivä on tänäkin kesänä perinteisesti juhannuksen jälkeisenä lauantaina. Useat yhdistykset hakivat tapahtumaan avustusta ja saavatkin sen. Liiton toiveena päivää ideoitaessa oli museon omanäköisen tapahtumapäivän lisäksi se, että yhdistykset löytäisivät vieraiden joukosta ehkä jopa uusia vapaaehtoisia. Paikallisten teemojen esille nosto innoittaa ehkä myös dokumentoimaan ja lisäämään paikallismuseoiden aineistoja. Iloitsemme liitossa siitä, jos lähetätte kuvia käyttöoikeuksineen tapahtumista myös meille. Museovinkkaritkin kiertävät taas kesällä, ja osa-aikainen paikallismuseo-työntekijä koordinoi yhteismarkkinointia ja tukitoimintoja.

Liiton kirjanpito ja palkanlaskenta ulkoistettiin vuoden alussa tilitoimistolle. Hiki otsalla olemme yrittäneet oppia uuteen verkkopohjaiseen toimintaan. Kotipihlajan nettisivulta löytyvät tiedot siitä, kuinka laskut saa liitolle nyt toimitettua. Suurin käytännön muutos lienee se, että palkat, matkakorvaukset, tunnustukset yms. tulorekisteriin ilmoitettavat erät maksetaan pääsääntöisesti vain kerran kuussa. Allekirjoittaneen tultua valituksi puheenjohtajaksi liiton olisi löydettävä uusi taloudenhoitaja. Sihteeri aikoo siirtyä kesällä eläkkeelle, eli sekin paikka on liitossa avoinna.

Koronapandemia sotki vielä tämänkin alkuvuoden toimintoja: liiton järjestöpäivä jäi pitämättä ja vuosikokous pidettiin hybridinä. Kuopion museo avaa näinä päivinä uusittuna ovensa. Liiton hallitus päätti, että järjestöpäivä vietetään kesäkuun alkupuolella tutustumalla jäsenten kera museoon. Jos päivämäärä ei ehdi tähän Kotipihlajaan, seuraattehan nettisivuamme ja sähköpostia. Toivottavasti tapaamme aluevastuumuseollamme.

Antoisaa ja toimeliasta kotiseutuvuotta!

Helena Liukkunen

UUDET HALLITUKSEN JÄSENET ESITTÄYTYVÄT

Pekka Tenhunen, hallituksen varajäsen

Olen Pekka Tenhunen, 70-vuotias eläkeläinen. Muutimme vaimoni Marjan kanssa 1980-luvun alussa Kuopion keskustasta tänne maaseudulle Tuusniemen Tuusjärvelle rintamamiestaloon muutamana pelto- ja metsähehtaarin äärelle. Ajatella – siitä on siis jo 40 vuotta! Sinä aikana ovat kaksi tyttäremme täällä kasvaneet ja lennähtäneet kahteen eri maailmaan, toinen Helsingin ytimeen ja toinen maatalous-yrittäjäksi Nurmekseen. Rakkaus luontoon meidät tänne maaseudulle aikanaan toi, eikä tuo luonnonystävyyks ole mihinkään kadonnut. Päinvastoin: globaalit ilmaston ja luontokadon ongelmat ovat nyt sylissämme suurempina kuin koskaan. Minulla on takana lääketieteen koulutus, mutta suurimman työni olen tehnyt paikallisissa luontojärjestöissä. Olin vuosikymmenet Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistyksen (joka on toiminut jo yli 125 vuotta savolaisen luonnon hyväksi!) ja sen stipendirahastojen taloudenhoitajana. Siinä on tullut tutuksi monenlainen järjestöyhteistyö. Savolaisuus ja suomalainen kulttuuri ovat minulle tärkeitä arvoja. Niistä olen halunnut kertoa myös maahanmuuttajille, kun olen mm. opettanut heille suomen kieltä vapaaehtoistyöntekijänä kuopiolaisessa Monikulttuurikeskus Kompasissa. Ylihuomenna (tätä kirjoittaessani) lähdän oppaaksi Ukrainan sotapakolaisille järjestettävälle luontoretelle Puijolle.

Kaija Rantanen, hallituksen varajäsen

Olen eläkkeellä oleva pankkitoimihenkilö. Harrastan yhdistyksiä ja uutena harrastuksena lenkkeily. Tällä hetkellä olen Kiuruveden Kotiseutuyhdistyksen puheenjohtaja. Lisäksi toimin Kiuruveden lottaperinneyhdistyksessä. Viimeisen kuukauden ajan on huolestuttaneet Ukrainan äidit ja lapset.

Anna Koivukoski, hallituksen jäsen

Olen Anna Koivukoski (o.s. Korhonen), kotoisin Muuruvedeltä, Matikkasalmesta Karhonveden rannalta. Kotiseutu, sen historia, ihmiset ja luonto ovat minulle tärkeitä asioita. Vuoden 2019 elokuusta olen toiminut Muuruveden Kotiseutuyhdistyksen puheenjohtajana. Yhdistyksemme täyttää marraskuussa 60-vuotta, joten perinteet velvoittavat vaalimaan Muuruveden kulttuurihistoriaa. Muita luottamustoimiani ovat hallituksen jäsenyydet Muuruveden Kyläyhdistyksessä ja Pohjois-Savon Kylät ry:ssä sekä nyt uusimpana tämä Pohjois-Savon Kotiseutuyhdistysten Liiton hallituksen jäsenyys, Juankosken Pitäjäraadissa olen Muuruveden edustajana. Kotiseutuasioiden lisäksi harrastuksiini kuuluvat luonnossa liikkuminen ja käsityöt. Toivottavasti olen luottamuksenne arvoinen!

LIITOLLE HAETAAN SIHTEERIÄ JA TALOUDENHOITAJAA

Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liitto ry:ssä on avoinna sihteerin ja taloudenhoitajan osa-aikaiset tehtävät. Työaika on keskimäärin päivä viikossa. Töistä maksetaan korvaus.

Sihteerin pääasiallisina tehtävinä ovat kokous- ja tapahtumajärjestelyt sekä tiedottaminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Taloudenhoitaja huolehtii liiton maksujen hoidosta yhdessä tilitoimiston kanssa, budjetoinnista ja talouden seurannasta, sekä raportoinnista hallitukselle. Työtehtävät selkeytyvät tekijöiden osaamisen pohjalta.

Lisätiedot:

puheenjohtaja Helena Liukkunen puh. 040 5289319,

lh.liukkunen@gmail.com ja

varapuheenjohtaja Iiris Sorri puh. 050 3519119 sorri.iiris@gmail.com

KOTISEUTUTUNNUSTUKSET 2021

Vuoden elämäntyö: Seppo Kononen

Vuoden kotiseutukirja: Eija Karhio ja Sorsakosken
kyläyhdistys ry; Sorsavesi muistoissamme

Vuoden kotiseutukirja: Veikko Matilainen, Anu Hytönen ja
Mirja Nuutinen; Pioneerin päiväkirja

Vuoden kotiseututeko: Antti Heikkinen

Vuoden kotiseututekokunniamaininta: Rautalammin Historiallinen yhdistys ry

Vuoden kotiseututekokunniamaininta: Työryhmä Susanna Hotari, Leena Mulari, Leila
Närhi-Murtorinne ja Jaana Pentikäinen; Kiuruveden Rytkyllä järjestetyt kivikautiset päivät

Vuoden kotiseututeko sähköisellä alustalla: Vieremän Pohjoiskylät ry

Vuoden kotiseutuyhdistys: Nilsin Perinne- ja Kulttuuriyhdistys ry

AVUSTUSHAKU KOULU- JA VARHAISKASVATUSYHTEISTYÖHÖN

Avustushaku koulu- ja varhaiskasvatukseen avautuu taas syksyllä. Avustusta haetaan tarkoitusta varten laaditulla lomakkeella, jonka voi ladata osoitteesta:
www.kotipihlaja.fi/avustukset/avustusten-haku

Hakuaika on vuosittain 1.8. – 30.9. Postitse toimitettaessa lähetyksen tulee olla postileimattu viimeistään 30.9. Kouluyhteistyöhön on myönnetty avustuksia jo kevähaussa. Syksyllä 2021 myönnettyjen kouluyhteistyö avustusten suuruus oli keskimäärin 530 euroa ja avustusta myönnettiin kuudelle hakijalle.

ESIMERKKEJÄ SIITÄ, MIHIN AVUSTUKSIA ON KÄYTETTY:

Otteita "Tutkimusmatka kotiseutuun - opas kotiseutukasvatukseen 2" -vihkosesta kerännyt Paula Turpeinen

Rautalammin Matti Lohen koulun oppilaat ompelivat käsityötunneilla museon, koulun ja yhdistysten käyttöön aikamatkailua varten huiveja, essuja ja liivejä. Näin paikkakunnalla päästään toteuttamaan monimuotoisia tapahtumia, joissa historiallinen ilmiö on helposti saatavilla ryhmillekin. Näin oppilaat saavat myös omistajuutta kotiseututyöhön.

Lapinlahti-Seura toteutti syyskuussa 2017 yhteistyössä Lapinlahden kunnan hyvinvointi-, kulttuuri- ja atk-osaajien sekä Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastun kanssa kulttuurihenkisen lenkipolun. Reittiin sisältyy mm. rautatien saapumisen historiaa, asemarakennusten tarinoita ja elämää aseman vaiheilla vuosien mittaan, taidetta, vanhoja ja nykyisiä rakennuksia ja niiden tarinoita, sodan historiaa ja nykypäivää, kirkon seudun historiaa ja kestiekievariaikaa.

Riuttalan Talonpoikaismuseon vinkkivihkot: Ajatus vinkkivihkoihin syntyi siitä, että museo haluaa olla lapsille ja nuorille erilaisia virikkeitä antava käyntikohde. Vinkkivihkojen eri teemojen kautta museolla voi vierailla useita kertoja löytäen käyntiin uutta tekemistä ja puuhaa.

Kiuruveden Kotiseutuyhdistys, Nivan koulun perinnepäivä: Keväällä 2017 toukokuussa Nivan koululla Kiuruveden keskustassa järjestettiin Suomi 100 -teemalla perinnepäivä ja Kotiseutuyhdistystä pyydettiin siihen mukaan perinteisten taitojen työnäytöksillä. Tekemiseksi valikoitui pirtanauhan kutomista, tuohitöitä, järviruokosta himmeliukuutioiden tekemistä ja rekivaljastusnäytöstä.

**Lisää ideoita
kotiseutukasvatukseen
kotisivuillamme, josta voi
myös ladata itselleen
ilmaiset
kotiseutukasvatusoppaat
pdf-tiedostoina:**

www.kotipihlaja.fi/kotiseutu/kotiseutukasvatuksen-toimintamalleja

KUULUMISIA KOTISEUTULIIITOSTA

Teksti Anna-Maija Korhonen

Kotiseutuliitto avustaa, vaikuttaa ja kokoaa yhteen kotiseututoimijoita. Liitto valitsee vuosittain yhden kotiseutukirjan, yhden kotiseutuyhdistyksen ja yhden kaupunginosan palkittavaksi ehdotettujen joukosta. Toiminnallaan Kotiseutuliitto haluaa kiittää aktiivisia toimijoita, rohkaista kotiseututekoihin ja pitää yllä keskustelua kodin ja kotiseudun merkityksestä.

Maaliskuussa Kotiseutuliiton hallitus ja valtuuston puheenjohtajat kokoontuivat pitkästä aikaa livenä yhteen pohtimaan liiton toiminnan suuntaa ja lähiajan tavoitteita. Miten Kotiseutuliiton strategia on toiminut ja toimii nykyisessä maailmantilanteessa? Kun valmistelimme "Rakkaudesta kotiseutuun 2030" -strategiaamme, meillä ei ollut aavistustakaan koronasta eikä muuttuvasta tilanteesta Ukrainassa.

Pitkittynyt koronatilanne ja sota Ukrainassa ovat vaikuttaneet myös kotiseututoimintaan ja ihmisten asenteisiin kotia ja kotiseutua kohtaan. Kotiseudun merkitys on entisestään vahvistunut, ja Kotiseutuliiton strategia osuu kohdilleen myös tänä päivänä. Haluamme edelleen toteuttaa strategiaamme tavoitteita: kaikkien kotiseutu, uudistuva kotiseutu ja kestävä kotiseutu.

Uudistuva kotiseutuliikeykyenee seuraamaan aikaansa ja muuttamaan toimintaansa niin, että se tavoittaa kaikki jäsenensä paikallisesti ja alueellisesti poikkeusaikana ja poikkeusajan jälkeenkin. Toiminnan tulee olla kaiken aikaa myös taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä.

Kunnat ja kaupungit ovat uuden edessä soteen siirryttäessä. Kulttuurikunnat tulevat erottumaan edukseen muutoksessa. Nyt on aika varmistaa kulttuurialan yhteistyö kuntien ja kaupunkien sisällä.

...jatkuu seuraavalla sivulla.

*Pitkittynyt
koronatilanne ja
sota Ukrainassa
ovat vaikuttaneet
myös
kotiseututoimintaan
ja ihmisten
asenteisiin kotia ja
kotiseutua kohtaan.*

Toimivalla yhteistyöllä pystytään varmistamaan kulttuuritoiminta ja kulttuuritoiminnan rahoitus myös silloin, kun kuntien vastuulle jää enää sivistys- ja kulttuuritoimi. Kolmannen ja neljännen sektorin aktiivinen ja ennakoiva yhteistyö auttaa kulttuuriperintötyön suunnittelemisessa ja edistää myös kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa.

Kotiseutuliitto tekee työtä kotoutumisen ja monipaikkaisuuden edistämiseksi ja toivottaa toimintaansa mukaan alueen entisiä, nykyisiä ja tulevia asukkaita. Kotiseutu on osa identiteettiämme ja yhdistää erilaisia ihmisiä. Kotiseudun ihmiset yhdessä muodostavat yhteisön, johon on mukava tulla ja jossa on mukava yhdessä toimia. Tähän työhön tarvitaan asiasta innostuneita vapaaehtoisia, kotiseudun kulttuuriperinnöstä perillä olevia senioreita ja toimintaan mukaan tulevia nuoremman polven edustajia - kaikenikäisiä kotiseututoimijoita.

Kotiseutuliitto haluaa jakamillaan avustuksilla varmistaa sen, että kotiseututoiminta on mahdollista kaikkialla Suomessa. Kotiseutuliitto on jakanut tänä vuonna yli 1.68 miljoonaa euroa seurantaloavustuksia. Pohjois-Savoon on myönnetty 134 500 euroa avustusta. Meidän on hyvä olla kiitollisia opetus- ja kulttuuriministeriölle, joka on avustukset jakanut ja antanut Suomen Kotiseutuliitolle edelleen jaettavaksi. Jokainen vesikaton korjaus tai ikkunaremontti varmistaa kyläläisille ja kaupunkilaisille mahdollisuuden kokoontua yhteen nyt ja tulevaisuudessakin.

Kotiseututerveisin

Anna-Maija Korhonen

Kotiseutuliiton valtuuston varapuheenjohtaja

**SUOMEN KOTISEUTULIITON
POHJOIS-SAVOON MYÖNTÄMÄT
SEURANTALOJEN
KORJAUSAVUSTUKSET**

Kärkkäälän Kyläyhdistys ry

SUONENJOKI 17 000 €

Länsi-Kuopion Nuorisoseura ry

KUOPIO 2000 €

Maarianvaaran Nuorisoseura ry

KAABI 8000 €

Nissilän Riistamiehet ry

VIEREMÄ 9000 €

Salahmin Nuorisoseura ry

VIEREMÄ 12 000 €

Soinilansalmen Kyläyhdistys ry

LEPPÄVIRTA 9500 €

Vasemmistoliiton Kiuruveden

Kunnallisjärjestö ry

KIURUVESI 12 000 €

Vehmasmäen Nuorisoseura ry

KUOPIO 50 000 €

Voimistelu- ja urheiluseura

Airakselan yritys ry

KUOPIO 15 000 €

Kotiseutuliitto

haluaa jakamillaan

avustuksilla

varmistaa sen, että

kotiseututoiminta

on mahdollista

kaikkialla Suomessa.

KIITOLLISENA PIONEERIN PÄIVÄKIRJA -PROJEKTISTA

Teksti Anu Hytönen

Tutustuin sotaveteraani Veikko Matilaiseen reilut kymmenisen vuotta sitten lehtityön merkeissä. Tästä alkoi monipuolisen yhteistyömme kausi. Matilainen avasi minulle paikallishistoriaa, sotahistoriaa, ja usein keskustelimme myös valokuvista ja kuvaamisesta.

Likimain pari vuotta takaperin sain pyynnön arkistoida Matilaisen aineistoja Vesannon kotiseutuyhdistyksen ylläpitämään kotiseutuarkistoon. Vastaani tuli jälleen Matilaisen itsensä kirjoittamat sota-aikaiset päiväkirjat. Hän kertoi, että suunnitteli aikoinaan kirjan julkaisemista, mutta se sitten jäi. Eläkepäivinä hän oli kuitenkin koostanut omin käsin Pioneerin päiväkirja -nimistä teosta omatekoisella skannerilla skannaten, leikaten ja liimaten. Kymenkurta kirjasta hän antoi omalle lähipiirilleen.

Tuon keskustelumme jälkeen tutustuin kopiokoneella toteutettuun kirjaan uudelleen. Ajattelin, että se kuuluu ehdottomasti jonnekin muualle kuin arkistolaatikkoon. Se kuuluisi luettavaksi nuoremmille sukupolville.

Kyselin vaivihkaa muutamalta luottohenkilöltä, mitä arvelisivat, jos toteuttaisimme Pioneerin päiväkirjan oikeaksi painotuotteeksi. Sain erittäin kannustavan ja innostuneen vastaanoton. Asia piti vielä hyväksyttää Veikolla. Kirjailija itse antoi luvan teoksen uudelleen toteuttamiselle sekä laajojen arkistojen käyttämiselle.

Veikko oli tallentanut likipitään kaiken mahdollisen. Joskus hän tosin harmitteli, kun oli tullut myyneeksi pois sota-aikaisen kameransa, jolla lähes kaikki kirjan kuvat oli kuvattu. Tallessa olivat sota-aikaiset pienet päiväkirja-vihkoset, joita hän kantoi rintamalla povitaskussaan. Suurin osa alkuperäisistä valokuvista löytyi niin albumeista kuin myös negatiiveina. Sota-aikaisten negatiivien skannaus vaati omat laitteensa Nuorempana Veikko olisi toki rakentanut tällaisenkin skannerin itse, sillä hän oli ennakkoluuloton keksijä.

...jatkuu seuraavalla sivulla.

Tallessa olivat sota-aikaiset pienet päiväkirjavihkoset, joita hän kantoi rintamalla povitaskussaan.

Kuvien määrä kirjassa lisääntyi, ja mukaan tuli myös uutta arkistomateriaalia. Kirjan taittajaksi valikoitui paikallinen huippu-ammattilainen Mirja Nuutinen. Myös teksti oli kirjoitettu takavuosien tietokoneella. Se ei sellaisenaan toiminut nykyohjelmien kanssa. Tekstin kanssa tehtiin myös paljon työtä mutta alkuperäisteosta kunnioittaen.

Kirjamatkan varrella tapasimme Veikon kanssa lukuisia kertoja ja aika monta liköörikonvehtia tulimme nauttineeksi. Välillä kyselin selvitystä, mitä tarkoittavat kaasutinjätekuoppa tai kämppien rikittäminen. Tunnistimme valokuvia ja henkilöitä ja avasimme lyhenteitä.

Veikon päiväkirjassa sotahistoria tulee iholle – ei niinkään suurina sotataistelujen kuvauksena vaan arkisina havaintoina.

Omat haasteensakin työmme kohtasi – korona-ajan, Veikon puolison kuoleman sekä Veikon muuton kotitalosta vanhusten palveluasuntoon kirkonkylän kupeeseen. Elämänmuutokset vaativat aikalisää. Huhtikuussa 2021 vietettiin Veikon 100-vuotisjuhlaa. Kirja ei kerennyt valmistua merkkipäiväksi. Välillä kuitenkin tuntui, että kirjatyo ei niinkään uuvuttanut häntä vaan antoi lisävirtaa.

Kirjan kustantajaksi valikoitui Vesannon Sotaveteraaniyhdistys. Tukea kirjaprojektille saimme Jukka Viinaselta sekä Vesannon Kehittämissätiöltä. Veikko valitsi itse kirjan kansikuvan ja toivoi, että kannen värisävystä tulisi pioneerinvioletti. Sävyä haettiin hänen alkuperäisistä kauluslaatoistaan, jotka nekin olivat hänellä tallessa pienessä rasiassa.

Kun kuormalava painotuoreita Pioneerin päiväkirjoja saapui marraskuussa 2021, vein kirjan Veikolle tuoreeltaan. 100-vuotias esikoiskirjailija vaikutti silmin nähdessä tyytyväiselle.

Ihan pieni julkaisujuhla vietettiin joulukuussa. Siellä tarjottiin räiskäleitä. Niitä pioneeri Veikkokin paisteli sota-aikana aina, kun oli hyvä hetki.

Pioneerin päiväkirja sai Vuoden kotiseutukirja -tunnuksen Pohjois-Savon Kotiseutuyhdistysten liitolta. Lähetin tiedon ja onnittelut Veikolle asiasta sähköpostilla. Sain vastauksen häneltä. Olin jälleen ylpeä siitä, että olin saanut sähköpostiini vastauksen 100-vuotiaalta henkilökohtaisesti.

Veikko täytti 101 vuotta 5.4.2022. Juhlapäivää juhlistettiin pienillä tervehdyksillä. Paikalla oli Veikon luottohenkilöitä sotaveteraaniyhdistyksestä, reserviläisistä sekä Vesannon kunnanjohtaja. Vein kunniakirjan juhlapäivänä hänelle. Hyvillä mielin hän otti sen vastaan.

Veikko kysyi minulta, olemmeko me molemmat kirjaan tyytyväisiä.

Minä vastasin: ”Olemme”.

Poikamaisesti hymyillen hän vastasi, ”Sitä mieltä minäkin.”

11.4.2022 Veikko nukkui pois.

Anu Hytönen

PAIKALLISMUSEOHANKKEEN TERVEISET

Teksti ja kuva: Helena Liukkunen

Alueellista paikallismuseopäivää vietetään perinteisesti juhannuksen jälkeisenä lauantaina, joka on tänä vuonna 2.7. Jokainen toimija saa suunnitella päivän aikataulun, teeman ja ohjelman omaan museoon sopivaksi. Aiempien vuosien tapaan osa-aikainen työntekijä **Satu Peltonen** kokoaa kesälehdissä julkaistavan yhteisen mainoksen. Paikallisradiot yritetään saada myös mukaan. Kesämenolistoihin, paikallislehtien juttuihin ja some-näkyvyyteen kannattaa jokaisen panostaa myös omatoimisesti etukäteen.

Edellisen kesän tapaan museoissa vierailee myös museovinkkareita. Heidän tehtävänsä on viestiä omilla kanavillaan kokemuksiinsa paikallisista museoista. Kesällä 2021 julkaistiin videot Nilsin, Kaavin ja Ylä-Savon museoista. Linkit videoihin löytyvät kotipihlaja.fi -nettisivulta. Videointeja jatketaan. Yksittäisten kohteiden lisäksi harkitaan tänä kesänä teemoittamista vesistöön.

Viime kesän palautteessa toivottiin paikallismuseoille yhtenäistä visuaalista ilmettä. Tämä toteutetaan. Paikallismuseo-postikortteja painetaan lisää. Museot ovat käyttäneet kortteja sekä asiakkaille ennakko-mainontana että toisista paikallismuseoista kertoakseen. T-paitoja, joissa on aluekartta selkämyksessä, voi tilata 10 e/ kpl. Näitä museot ovat antaneet sekä vapaaehtoisille että kesätyön-tekijöille. Yhden t-paidan kukin osallistuja saa taas ilmaiseksi. **Tilaukset (koko ja kappalemäärä) mahdollisimman pian sähköpostiin: museot.pohjoissavo@gmail.com, jotta paidat ehtivät kesäsesonkiin.**

Kuopion museo on kutsunut paikallismuseotoimijat tutustumaan remontoituun aluemuseoon **maanantaina 6.6. kello 10.15**. Toivomme, että kustakin museosta pääsisi opaskierrokselle ja yhteiseen kohtaamiseen mukaan kaksi henkilöä. **Ilmoittautumiset tarjoilun varaamista varten viimeistään maanantaina 23.5.** sähköpostitse museot.pohjoissavo@gmail.com tai puhelimitse 040 8104187. Mainitse ilmoittautumisessa tuleeko kasvis- vai kalasalaatti, sekä muut erityisruokavaliot.

*Alueellista
paikallismuseopäivää
vietetään perinteisesti
juhannuksen jälkeisenä
lauantaina, joka on
tänä vuonna 2.7.*

STRATEGIAN KUVITUS - *mistä kaikki alkoi ja kuinka kuvitus syntyi?*

Teksti ja kuvat Paula Turpeinen

Syksyllä 2021 liittomme silloinen puheenjohtaja **Raija Pasanen** kysyi minua kuvittamaan liiton strategiaa. Työtehtävä kuulosti niin mahtavalta, etten voinut kieltäytyä. Vähän epäilin, miten saan työn tehtyä, kun kotona vilisti silloin 3-vuotias tytär ja puolivuotias poika. Lupauduin kuitenkin kuvittajaksi ja olen tästä päätöksestä edelleen iloinen.

Tapasimme työryhmän kanssa **Kuopion Klubilla** marraskuun puolenvälin tienoilla. Kuvituksen pohjaksi haluttiin Pohjois-Savon kartta, jossa olisi eri paikkakuntien kohdalla pieniä paikkakuntia kuvaavia piirroksia. Kumminkin kokonaisuudesta toivottiin selkeää niin, että nopeallakin vilkaisulla saisi selvyuden siitä, mitä strategia pitää sisällään. Ei mikään ihan helppo yhdistelmä toteuttaa! Ensimmäinen versio olikin hyvin erilainen kuin lopputulos. Siinä oli paljon enemmän tekstiä kuin lopullisessa kuvituksessa. Vasta ensimmäisen version jälkeen sain kunnolla kiinni siitä, millaista jälkeä oikeastaan toivotaan, ja pääsin oikeaan suuntaan työn kanssa.

Kuvitukseen tulleet piirrokset valikoituivat liiton strategian sanojen pohjalta. Kaiken ydin on sanoissa: *kehittyvä, virkistävä, paikallinen, juurruttava ja ihmisiä yhdistävä*. Sain hyviä ideoita piirroksiin muun muassa **Anna-Maija Korhoselta** ja **Seppo Konoselta**. *Kehittyvä*-sanaan ajateltiin Ponssen metsäkoneen sopivan hyvin. Sen piirtäminen olikin minusta erityisen hauskaa, ja aloin ymmärtää erittäin hyvin koneita piirteleviä pieniä poikia. *Virkistävä*-sanaan tietenkin kahvikuppi, hieman vanhempaan tyyliin kuin kotiseutumuseon kahvilassa. *Juuruttava*-sanassa pieni sanaleikki, isoäiti ja lapsi siinä leipovat juuritaikinasta sämpylöitä. *Paikallinen*-sanaa ympäröi Kaavin kaskenpolttajat, jääkiekkoilija Savon väreissä ja fatbike-pyöräilijä komeassa pohjoissavolaisessa honkametsässä. Ja lopuksi *ihmisiä yhdistävä* - lapset ja vanhemmat/isovanhemmat yhdessä retkellä makkarapaistossa.

Lopulta kuvitus syntyi todella mukavasti. Kiitos työryhmälle, joka jaksoi vastailla moniin kysymyksiin ja antoi kommentteja kulloisestakin versiosta. Projekti oli todella mukava, ja opin tältäkin matkalta paljon. Piirtäminen on minulle kuin meditaatiota, mieli tyhjenee ja tulee rauhallinen olo. Mikäs sen parempaa kuin saada tehdä sitä työkseen!

KUVITUKSEN TAKANA:

Paula Turpeinen, 35, asuu puolisonsa Tatun, 3-vuotiaan Ruutin, 1-vuotiaan Taavin ja koiransa Vaisan kanssa Puijonlaaksossa, Kuopiossa. Asunut lapsuutensa Tervossa.

Koulutukseltaan muotoilija ja media-assistentti. Työskentelee toukokuun lopulle asti liiton viestinnän asiantuntijana.

Nauttii ulkoilusta luonnossa ja tykkää kiivetä korkealle ihastelemaan maisemia. Unelmoi rivitaloasunnosta kaupungissa ja kesämökistä Tervossa.

KOTISEUTUNA POHJOIS-SAVO

Kehittyvä

Virkistävä

Juurruttava

Paikallinen

Ihmisiä yhdistävä

Pohjois-Savon
kotiseutuyhdistysten liitto

KOTISEUTUNA POHJOIS-SAVO

STRATEGIA 2021-2025

Hyväksytty vuosikokouksessa 12.6.2021

Missio

Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liitto tekee aktiivista ja vaikuttavaa kotiseututyötä alueellaan jäsenyhdistyksiä tukien ja toimintaansa kehittäen.

Visio

Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liiton työnäkö on lähentävä, juurruttava, virkistävä ja ihmisiä yhdistävä kotiseututyö.

Arvot

Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liiton ja valtakunnallisen Kotiseutuliiton arvot ovat yhteneväiset. Tärkeimpänä arvomme on kotiseuturakkaus. Sitä ylläpitävät ja edistävät:

- avoimuus
- osallisuus
- paikallisuus
- yhteenkuuluvuus
- yhdenvertaisuus

1. Kaikkia yhdistävä kotiseututyö

- monipuolinen kotiseututyö kaikkialla Pohjois-Savossa
- maakuntahengen ja pohjoissavolaisen identiteetin vahvistaminen
- kotiseutu- ja luontosuhteen rakentaminen ja osallistava kotiseututyö
- kaikenikäisten kotiseututyö - lapset, nuoret, aikuiset ja varttuneet
- veteraaniperinteen vaaliminen
- yhteistyö alueella toimivien yhdistysten ja yritysten kanssa

2. Kehittyvä kotiseututyö

- kulttuurisesti kestävä, uudistuva ja digitaalinen kotiseututyö
- vuorovaikutteinen ja selkeä viestintä
- pohjoissavolaisen kansankulttuurin elävänä pitäminen
- kotiseutukasvatus ja yhteistyö oppilaitosten kanssa
- koulutus ja aineiston tuottaminen kotiseututyöhön
- kotiseutukohtaamisten järjestäminen
- matkailun ja kotiseututyön yhteistyön vahvistaminen

...jatkuu seuraavalla sivulla.

KOTISEUTUNA POHJOIS-SAVO

STRATEGIA 2021-2025

Jatkuu...

3. Paikallinen kotiseututyö

- paikallisesti vaikuttavan kotiseututyön tekeminen
- paikallismuseoita arvostava ja tukeva kotiseututyö
- kotiseutumuseoiden välisen yhteistyön vahvistaminen
- jäsenyhdistysten taloudellinen ja toiminnallinen tukeminen
- kotiseututunnustusten jakaminen
- kotiseutuhankkeiden ja kotiseutukirjallisuuden tukeminen

Käytännön toiminta strategian tavoitteiden saavuttamiseksi:

Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liitto edistää toiminnallaan pohjoissavolaisen identiteetin, kotiseutu- ja luontosuhteen rakentumista monipuolisella kotiseututyöllä.

Haluamme ottaa toiminnassamme huomioon alueellamme asuvat, tänne muuttavat ja kotiutuvat asukkaat mutta myös kesä- ja kausiasukkaat.

Teemme kotiseututyötä kaikkien asukkaiden kanssa jäsenyhdistystemme toimintaa tukien ja osallisuuteen kannustaen.

Toiminnassamme keskeistä on kotiseutuhankkeiden ja kotiseutukirjallisuuden tukeminen sekä kotiseututekoihin kannustaminen avustuksia jakamalla.

Tuotamme opetusmateriaalia ja järjestämme kotiseutukohtaamisia ja koulutustilaisuuksia, joissa kotiseutu- ja kulttuuriperintötyön toimintamalleja voi jakaa.

Uudistamme kotiseututyötä kannustamalla digitaalisuuteen ja kehittämällä omia käytäntöjämme kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti.

KUVATAIDEKILPAILU

#MEIJÄN #KOTIKULMILLA #POHJOISSAVO

Teksti Paula Turpeinen

Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liitto ja Pohjois-Savon liitto järjestivät syksyllä 2021 maakuntamme peruskoululaisille kuvataidekilpailun teemalla #meijän #kotikulmilla #pohjoissavo. Sarjoja oli neljä: 0-2 luokkalaiset, 3-4 luokkalaiset, 5-6 luokkalaiset ja yläkoululaiset. 0-6 luokkalaisten toivottiin osallistuvan piirustuksella tai maalauksella, yläkoululaisilta toivottiin valokuvia.

Kilpailu keräsi ennätysmäärän osallistujia: 44 alakoulua, 7 yläkoulua, 79 valokuvaa ja 894 kuvataidetyötä! Tuomaristoon kuuluivat kotiseutuyhdistysten liitosta Iiris Sorri, Risto Tahvanainen ja Seppo Kononen. Pohjois-Savon liitosta oli mukana Jari Sihvonen.

Kuvataidekilpailun raati kokoontui tammikuussa 2022 Lapinlahdelle Taidemuseo Eemiliin arvioimaan kilpailuun lähetettyjä töitä. Palkituista kilpailutöistä on koottu näyttely, joka avattiin 29.1.2022 taidemuseo Eemilissä Lapinlahdella. Koronan vuoksi avajaiset piti toteuttaa sähköisesti ilman yleisöä. Video on nähtävissä <https://youtu.be/hQIgtvztjsY>

Voittajatöiden näyttely kiertää vielä:

Kuopion pääkirjastolla 21.4.–6.5.

Iisalmen Vennyssä 12.–30.5.

Rautalammin kirjastolla 6.–23.6.

Nilsin kirjastolla 29.6.–27.7.

Leppävirran kirjastolla 4.–27.9.

Juankoskella Museo Brunoussa, Kahvilapytinki 5.–29.10.2022 ja

Vesannon kirjastolla 3.–28.11.2022.

MYÖNNETTY AVUSTUKSET 2022

Kevään 2022 avustushaussa myönnettiin avustuksia yhteensä 38 077 euroa ja ne maksetaan 31.5.2022 mennessä. Yleisavustuksia myönnettiin hakemuksen jättäneille jäsenyhdistyksille yhteensä 8 100 euroa. Erityisavustuksia myönnettiin jäsenyhdistyksille yhteensä 7 819 euroa. Kotiseutuavustuksia myönnettiin yhteensä 22 158 euroa. Talousarvioon varatusta avustusmäärärahasta jäi loppuvuodelle käytettäväksi 20 623 euroa.

KOTISEUTUAVUSTUKSET

Pielaveden Muikkuvestivaalit ry

Muikkuvestivaaleille pielavetiläisen yhtyeen keikka

SisäSavon Sävelet/Satulateatteri Satulateatterin KALEVALA 2.0 -produktio

Lapinlahti-Seura ry Paikallismuseopäivä kahdella paikkakunnalla: Lapinlahdella ja Varpaisjärvellä

SPR Lapinlahti Vapaaehtoiskeskus Hoijakka Kotiseuturetki Sonkajärvelle

Rautalammin Historiallinen Yhdistys ry Mesäsuomalaisuus-teemaan liittyvä yhteisöllinen tapahtuma

Riuttalan talonpoikaiskulttuurin suojelusäätiö Paikallismuseopäivänä kävijöille ilmainen opastettu museokierros

Asutusmuseosäätiö Paikallismuseopäivä

...jatkuu seuraavalla sivulla.

ERITYISAVUSTUKSET JÄSENYHDISTYKSILLE

Muuruveden

Kotiseutuyhdistys ry

Kotiseutupolun 2. vaiheen taulujen teko
Paikallismuseopäivässä pisteaidan teko
Vanhojen laivojen regatan ohjelma
Museorakennusten historiasta kertovat museonäyttely-planssit

Kotalahden kyläyhdistys

ry Lakkautetun Kotalahden kansakoulun (1987-2010) koulukuvien kerääminen ja digitointi

Juankosken

Kulttuurihistoriallinen

Seura ry Museoesineiden, vanhojen valokuvien ja dokumenttien digitointi
Kouluyhteistyö juankoskelaisten ja muuruvetiläisten koululaisten kanssa: kuljetukset ja aktivointi kahdessa näyttelyssä tuottamaan omia piirroksia/värikyksiä
Turvallisuuden lisääminen: portaiden uusiminen, museokyltit, projektori

Kotalahden kyläyhdistys ry Perinteinen Oravikosken koulun 6. luokkalaisten kotiseuturetki Kotalahden kylälle

Nilsin perinne- ja kulttuuriyhdistys Paikallismuseopäivä

Tuusniemen Käsityö- ja kulttuuriyhdistys ry Yhdistyksen 10-vuotisjuhla ja siihen liittyvät oheis-tapahtumat, "Kansallispukutuuletus" ja esittely

Savon Kielen Seura ry Murremestaruuskilpailut 2022, Ruotsin ja Norjan metsäsuomalaisten vierailu Pohjois-Savossa

Iisalmen Omakotiyhdistys ry Asumisen vuosikymmenet Iisalmessa -jatkohanke

Soinilansalmen kyläyhdistys ry Salmitalon joulunaika 2022

KulttuuRilla ry Savolaista ruokaperinnettä esittelevä kulttuurinen iltatori

Ryhälänmäen maa- ja kotitalousseura ry Perinteiset Vastatalkoot

Lapinlahti-Seura ry Lapinlahti-Seuran 70-vuotisjuhla ja Kuntalaisia osallistava taidekalenteri Lapinlahden taidekadusta

Nilsin Pitäjäyhdistys ry Nilsin Taiteiden juhla

Tervo-Seura ry Museopäivien etkot Kulttuuriretki "Kestikievari-kierros Tervossa"

Siilinjärven Kuvataideyhdistys ry Pöljän keramiikkapäivä

Murtolahden Kyläyhdistys ry Murtolahden kyläkirja

Suonenjoki-Seura ry Museopäivä, Mansikkakarnevaalikulkue Koululaisten opastettu kotiseuturetki

Ruotaanlahden alueen Kyläyhdistys ry Ikäihmisten virkistyspäivät

Paisuan kyläseura ry Paisuan Tuajamateatteri Teatteriesitys Sonkajärven kunnan historiasta

Savon Puustiset ry Hernejärven Puustisten kirja

Juankosken Kulttuurihistoriallinen Seura ry Museo Brunoun ohjelmalliset avajaiset

Koillis-Savon Oppaat ry Koe kotiseutu ja Koillis-Savoa -bussiretki

Nilsin kotiseutuyhdistys ry Postuumikirjan julkaisu

Nilsin kotiseutuyhdistys ry Vuoden 2021 museon, Sarka maatalousmuseon, kiertävän Ruisleipä-näyttely

Pohjois-Savon Kansanmusiikkiyhdistys ry Pohjois-Savon Kotiseutulaulut -nuottikirja

Kaavin pitäjäseura ry Museopäivä

Riistavesi-Seura ry Riistavesi-Seuran kesätapahtuma ja syntymäpäiväjuhla

Lottaperinne Iisalmi ry Lottaperinne Iisalmen hanke yläsavolaisten pikkulottien elämäkokemusten tallentaminen kirjaksi